

THƯ VIỆN HOÀNG GIA THỤY ĐIỂN

Thư viện Hoàng gia Thụy Điển, còn gọi là Thư viện Quốc gia Thụy Điển (tên viết tắt là KB- Kingl.biblioteket) là nơi lưu giữ tất cả tư liệu in ở quốc gia này và có một bộ sưu tập lớn các sách nghiên cứu được thể hiện bằng tất cả những ngôn ngữ chính trên thế giới. Tất cả tư liệu ở đây đều được cất giữ ở các giá sách ngầm và người đọc chỉ có thể yêu cầu mượn thông qua mục lục tra cứu.

KB có chức năng như một thư viện nghiên cứu, chủ yếu về nhân văn. Nhiệm vụ của KB là thu thập, mô tả, bảo quản tư liệu đồng thời tạo điều kiện thuận lợi cho độc giả tiếp cận với tư liệu xuất bản tại Thụy Điển, các tư liệu phát hành ở nước ngoài và các bộ sưu tập văn học nước ngoài. Ngoài ra, KB còn có nhiệm vụ bảo quản và mở rộng bộ sưu tập sách cũ, sách hiếm, động vật phù du, bản thảo viết tay, bản đồ và tranh ảnh.

1. Sơ lược một số sự kiện chính của Thư viện Hoàng gia Thụy Điển

Năm 1483: Dialogus creaturarum moralizatus là cuốn sách đầu tiên được xuất bản tại Thụy Điển. KB có hai bản sao trong bộ sưu tập của mình.

Thế kỷ 16: KB có bộ sưu tập hiện tại có nguồn gốc từ bộ sưu tập sách của các vị vua Thụy Điển thuộc triều đại Vasa. Bộ sưu tập sách đầu tiên của hoàng tộc có niên đại từ năm 1568.

Năm 1649: Bản thảo nổi tiếng nhất, Kinh thánh của những người khốn khổ (Codex gigas) trở thành một phần của bộ sưu tập KB như một chiến lợi phẩm của cuộc chiến tranh kéo dài 30 năm.

Năm 1661: Sắc lệnh của tòa đại pháp yêu cầu tất cả các nhà in của Thụy Điển gửi nộp lưu chiểu hai bản sao của mỗi tài liệu được xuất bản tới KB trước khi công bố rộng rãi.

Tháng 7 năm 1697: Hai phần ba bộ sưu tập của KB (khoảng 17.000 cuốn sách và 1.000 bản thảo viết tay) bị mất trong một vụ hỏa hoạn lớn tại cung điện Hoàng Gia thuộc triều đại Vasa, Tre Kronor.

Năm 1768: chuyển KB tới cung điện Hoàng Gia được xây dựng lại ở Stockhom.

Tháng 7 năm 1871: đặt viên gạch nền móng đầu tiên xây dựng thư viện mới ở Humlegarden. Ngài Gustaf Edvard Klemming (cán bộ quản lý thư viện 1865- 1890) là người có vai trò lớn trong việc phát triển dự án này. Ông cũng là người nổi tiếng nhất trong số các thủ thư Hoàng Gia thời bấy giờ.

Ngày 9 tháng 11 năm 1877: KB trở thành đơn vị độc lập và Thư viện quốc gia Thụy Điển.

Ngày 2 tháng 1 năm 1878: mở cửa thư viện mới xây ở Humlegarden do kiến trúc sư F. Gustf A.Dahl thiết kế.

Năm 1956 - 1976: Kiến trúc sư Carl Hampus Berman đảm nhiệm việc từng bước xây dựng lại thư viện và tạo ra khu chứa sách ngầm đầu tiên.

Năm 1972: Mục lục liên hợp thống nhất quốc gia được đưa vào sử dụng.

Năm 1979: Vi phim của tất cả các tờ báo Thụy Điển bắt đầu được sử dụng hợp pháp.

Năm 1992 - 1997: KB được mở rộng với hai khoang chứa sách ngầm, mỗi khoang rộng 9.000 mét vuông.

Ngày 2 tháng 7 năm 1997: Vua Carl 16 Gustav tái khai trương Thư viện Hoàng Gia.

Năm 1997: Dự án về trang web của Thụy Điển mang tên Kulturarw bắt đầu.

Năm 1997: Theo sắc lệnh của chính phủ, cuốn Mục lục liên hợp thống nhất quốc gia được ban hành rộng rãi trong quần chúng và trên Internet.

Năm 1999: Cơ sở dữ liệu của KB- Regina đi vào hoạt động.

Ngày 15 tháng 1 năm 2004: Bản báo cáo "Thư viện Hoàng gia Thụy Điển - Thư viện Quốc gia Thụy Điển - trung tâm của xã hội tri thức" (SOU 2003:129) được trình lên Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Khoa học, Thomas Ostros.

2. Kho tài liệu của Thư viện Hoàng Gia

Sách: Bộ sưu tập sách của KB gồm 2 triệu cuốn sách và các bản in khác. Đến KB với thẻ mượn, người đọc có thể mượn trực tuyến tối đa là 6 cuốn sách một lúc. Sau khi ký vào giấy biên nhận ở bàn mượn, họ sẽ được nhận sách theo yêu cầu. Cần chú ý rằng, độc giả chỉ có thể khai thác tư liệu bằng tiếng Thụy Điển hay liên quan đến Thụy Điển ngay tại phòng đọc của Thư viện.

Bộ sưu tập nước ngoài: KB có được các ấn phẩm xuất bản ở nước ngoài thông qua mua bán, trao đổi hoặc biếu tặng. Tài liệu thu thập chủ yếu liên quan đến lĩnh vực khoa học xã hội và nhân văn.

Từ năm 1976, danh mục sách văn học nước ngoài cũng được đưa lên trực tuyến trong mạng Regina và LIBRIS. Người đọc có thể tìm thấy khá

nhiều tên sách trong danh mục. Hiện nay, nội dung của những cuốn sách đó đang được đưa lên trực tuyến.

Bộ sưu tập bản thảo viết tay và lưu trữ: gồm bản thảo viết tay thời trung cổ ở Châu Âu, trong đó có:

- Bản thảo viết tay cổ của Ailen và Thụy Điển.
- Bản thảo viết tay của Thụy Điển từ thế kỷ 17, 18
- Lưu trữ bản thảo viết tay và giấy tờ cá nhân

Bản đồ: KB sở hữu một bộ sưu tập bản đồ cổ và hiện đại khá đồ sộ. Các tư liệu bản đồ và Atlas của Thụy Điển từ năm 1968 đều nằm trong sách danh mục tra cứu và trên mạng trực tuyến LIBRIS. Một phần bản đồ vẽ tay cũng được lưu trữ tại LIBRIS và một số tư liệu cổ chọn lọc cũng có mặt trong danh mục tra cứu.

Bộ sưu tập tranh ảnh: gồm:

Bản in lịch sử: Có khoảng 3.000 bản in lịch sử của Thụy Điển cũng như của nước ngoài. Phần lớn chúng là bản in khắc cổ qua nhiều niên đại và đều có tên trong danh mục tra cứu.

Bưu thiếp: Bộ sưu tập bưu thiếp gồm khoảng 500.000 chiếc, chủ yếu của Thụy Điển với hình ảnh về lịch sử và địa hình. Bên cạnh đó bộ sưu tập còn sở hữu thiếp chúc mừng và thiếp lưu niệm với hình ảnh khác do các họa sĩ Thụy Điển vẽ. Đặc biệt phải kể đến bộ sưu tập Calegi (tên một nhà xuất bản cổ) với 33.000 ảnh và phim âm bản kính.

Dấu sở hữu trên sách: KB có bộ sưu tập dấu sở hữu lớn nhất Thụy Điển với 15.000 dấu. Ngoài ra nó còn tập hợp nhiều dấu sở hữu từ Phần Lan và nhiều nước khác.

Bản vẽ địa hình: Chủ đề chính của các bản vẽ này là hình ảnh thị trấn và nhiều địa danh khác ở Thụy Điển và một số địa danh nước ngoài. Phần lớn trong số 15.000 bản vẽ được lấy từ sách và tạp chí. Ngoài ra còn có ảnh, các bản in khắc độc nhất vô nhị và màu nước của Elias Matrtin.

Bộ sưu tập văn học Nga: Bộ sưu tập về Nga tại KB dựa trên sự trao đổi văn học giữa Thư viện này với Thư viện Quốc gia Nga tại Matxcova từ những năm 1960. Sự trao đổi bắt đầu với mục đích tặng thêm sách xuất bản bằng tiếng Slavơ. Do đó, hiện nay KB sở hữu một bộ sưu tập văn học Nga và không ngừng phát triển nó.

Bộ sưu tập nhạc: Bộ sưu tập nhạc của KB chủ yếu là bản nhạc in. Sách chứa mẫu bản nhạc, đoạn trích opera hay các tác phẩm có liên quan đến âm thanh không thuộc bộ sưu tập này.

Bộ sưu tập về Thụy Điển: KB có nhiệm vụ thu thập bản sao của mọi thứ được in tại đất nước này đồng thời mô tả, bảo quản và đưa những tư liệu này vào phục vụ nghiên cứu. Bộ sưu tập này bao gồm cả những tư liệu đã được phân loại và chưa được phân loại. Gần đây người đọc đều có thể tìm kiếm trực tuyến hầu hết các tư liệu có niên đại từ năm 1866 tại Regina - cơ sở dữ liệu của Thư viện Quốc gia và LIBRIS - cơ sở dữ liệu liên kết của các thư viện nghiên cứu tại Thụy Điển. Độc giả có thể tìm thấy các xuất bản cũ trong danh mục tra cứu. Bộ sưu tập này còn có mục là Suecana (kênh đào Xuyê) - nơi chứa tư liệu xuất bản ở nước ngoài nhưng phần nào liên quan đến Thụy Điển.

Kulturarw - Bảo quản lâu dài tư liệu điện tử: Trong 6 năm KB đã sưu tập nhiều trang web của Thụy Điển. Khách tham quan có thể ngắm bộ sưu tập này ở cuối Thư viện. Vì thư mục lưu trữ chưa được phân loại nên người đọc phải biết địa chỉ chính xác của trang web họ cần tìm. Chỉ KB mới có các thư mục lưu trữ này.

Từ thế kỷ 17, KB không ngừng thu thập, mô tả, bảo quản và cho mượn tư liệu xuất bản của Thụy Điển. Hiện nay, nhiều tư liệu chỉ được xuất bản dưới dạng kỹ thuật số và con số này đang ngày càng tăng. Nếu không lưu giữ và bảo quản các thông tin này, một phần không nhỏ di sản văn hóa Thụy Điển sẽ biến mất. Vì thế KB đang triển khai một dự án bảo tồn với ý định bảo quản lâu dài thông tin điện tử. Mục đích của dự án là thu thập, bảo quản và đưa thông tin lên Internet. Nó tạo nền móng cho bộ sưu tập tư liệu điện tử của Thụy Điển cho thế hệ chúng ta và thế hệ trẻ.

Web LIBRIS: Bộ sưu tập này gồm thông tin về 4 triệu sách và tạp chí ở 200 thư viện, gần như tất cả tên sách từ năm 1866 cho đến nay và nhiều tên sách nước ngoài. Ngoài ra, nó còn cung cấp thông tin về các bài báo, nhạc in, bản đồ và các tài liệu điện tử khác. Với Web LIBRIS, bạn có thể thấy thư viện có rất nhiều tư liệu có giá trị. Tuy nhiên, bạn lại không thể yêu cầu chúng trực tuyến.

Phan Quế Anh *Lược dịch*

(K42-DHNTN)

Nguồn: <http://www.kb.se/ENG/>